

's-Gravenhage, 13 juni 1967.

Zoals reeds uit de persberichten bekend is geworden heeft zich te Utrecht op 12 juni jl. bij het laden van een munitieschip een ernstige ontploffing voorgedaan.

Deze ontploffing deed zich voor om pl.m. 13.15 uur aan de Kernkade, gelegen in een sedert 1960 in ontwikkeling zijnd industriegebied ten westen van het Amsterdam-Rijnkanaal (zie bijgevoegde kaart <sup>1)</sup>).

De gevolgen van de ontploffing waren zeer ernstig.

Er zijn twee doden te betreuren, t.w. de heren A. Verbeek en C. de Goede, beiden uit Utrecht.

Het aantal gewonden bedroeg aanvankelijk pl.m. 130, waarvan er thans nog 23 worden verpleegd in de in Utrecht gelegen ziekenhuizen, waaronder ook het Centraal militair hospitaal „Dr. A. Mathijssen”. De overige gewonden konden, na voornamelijk te zijn behandeld voor snijwonden, huiswaarts keren.

De materiële schade als gevolg van de ontploffing is zeer omvangrijk. Behalve een enorme glasschade in de wijde omgeving zijn een aantal gebouwen en bedrijfspanden ernstig beschadigd, o.m. schade aan daken en muren.

O.a. werden beschadigd de bedrijfsgebouwen van de PEGUS, de Philips' lasstavenfabriek, N.V. AGAM (Mercedes), de PUEM, van Gend en Loos, COBU (goederenopslag) en van de GSM (gasfabriek).

Uiteraard is de totale omvang van de schade niet op korte termijn vast te stellen.

Naar de oorzaak van het ongeval en de gevolgde procedure m.b.t. de overslag van munitie, wordt een onderzoek ingesteld door de Inspecteur van de Technische Dienst KL, waarbij ook R.V.O.-T.N.O. is ingeschakeld. Dit onderzoek is nog gaande. Bovendien is de Koninklijke Marechaussee belast met het onderzoek naar eventuele strafbare feiten, welke oorzaak zouden kunnen zijn geweest, dan wel verband kunnen houden met de ontploffing.

In dit verband moge de ondergetekende er op wijzen, dat ingevolge artikel 19 van het Reglement ontplofbare stoffen geen voorafgaande schriftelijke vergunning voor dit vervoer vereist is en evenmin een vergunning ingevolge de Hinderwet.

Het vervoer van munitie is geregeld in het krijgsmachtvoorschrift V.G.V.K. 8. (betreffende opslag en vervoer van explosieve stoffen en munitie). In punt 5462 wordt gesteld: „Indien doortocht door een bebouwde kom noodzakelijk is en politiegeleide daarbij wenselijk, moet tijdig tevoren aan de burgemeester van de betrokken gemeente mededeling worden gedaan van datum en tijd waarop transport kan worden verwacht”.

In de verzorgingsinstructie van de Inspectie Technische Dienst wordt het volgende bepaald: „Voor de laad- en losplaatsten moeten 2 verklaringen worden afgegeven door de Inspectie Technische Dienst, verklaringen A en B)”.

Uit het onderzoek is komen vast te staan dat deze verklaringen zijn afgegeven; afschriften ervan berusten bij de Inspectie Technische Dienst.

In punt 2 van de verklaring A staat: „Tijdig voor de aanvang van elke belading of lossing dient de burgemeester van de betrokken gemeente inzage te worden gegeven van deze verklaring, onder opgave van de tijdstippen waarop geladen of

<sup>1)</sup> Nedergelegd ter griffie, ter inzage van de leden.

gelost zal worden". Voor zover door de ondergetekende kan worden nagegaan is de burgemeester van Utrecht persoonlijk niet ingelicht, echter wel de havenmeester. Deze werd ingelicht door het 580 Munitie Depôt te Amsterdam. Het is de ondergetekende nog niet bekend of er in Utrecht een interne regeling bestaat, waarbij is bepaald, dat dergelijke berichten rechtstreeks aan de havenmeester dienen te worden afgegeven.

Uit het onderzoek van de Koninklijke Marechaussee zal moeten blijken in hoeverre de hand is gehouden aan bedoelde voorschriften. De ondergetekende zal U daarover zo spoedig mogelijk inlichten.

Met betrekking tot de gang van zaken moge de ondergetekende nog het volgende opmerken.

Het betrof hier een hoeveelheid munitie uit het fort Rhijnauwen, die over water zou worden vervoerd naar Zierikzee, om uiteindelijk gedumpt te worden in de Noordzee. Het schip was met  $\pm$  45 ton munitie geladen, terwijl nog  $\pm$  20 ton zou worden aangevoerd. De munitie, welke was verpakt in kisten, bestond uit: mortiermunitie, geschutmunitie, handgranaten, rookgranaten (geen fosfor), klein kaliber munitie en raketten van  $3\frac{1}{2}$  inch.

Gedurende  $1\frac{1}{2}$  jaar vinden deze transporten plaats vanaf de Kernkade in Utrecht.

Onmiddellijk na het bekend worden van de ontploffing is de Staatssecretaris van Defensie KL naar Utrecht vertrokken; ook de ondergetekende heeft zich nog diezelfde avond naar Utrecht begeven, waarbij hij na een bezoek aan de slachtoffers in de ziekenhuizen en een bezichtiging van de plaats van het ongeval uitvoerig overleg heeft gepleegd met het gemeentebestuur.

Gaarne wil hij vermelden dat het snelle en adequate optreden van het Utrechtse brandweerkorps en de gemeentelijke geneeskundige dienst grote indruk heeft gemaakt.

De munitie-opruimingsdienst is thans bezig het terrein, dat geheel is afgezet, te zuiveren van granaten die als gevolg van de ontploffing hierover werden verspreid.

Voorts heeft de ondergetekende de Sociale Dienst van het Ministerie van Defensie bij de hulpverlening ingeschakeld. In dit verband moge de ondergetekende nog mededelen, dat hij deze dienst opdracht heeft gegeven om, in overleg met de nagelaten betrekkingen, de begrafenis van de slachtoffers te regelen. Eveneens zal deze dienst de persoonlijke schade (kleding, etc.) van de gelaedeerden regelen.

Hoewel de uiteindelijke aansprakelijkheid eerst zal komen vast te staan, nadat de resultaten van het hierbovenvermelde onderzoek bekend zijn, heeft de ondergetekende besloten om, voor zover de schade niet door verzekering wordt gedekt, deze billijkheidshalve te vergoeden. Niettemin is de ondergetekende bereid, ongeacht de schuldvraag, in voorkomend geval thans reeds financieel de helpende hand te bieden.

Alhoewel de ondergetekende zich bewust is dat de inlichtingen, welke hierbij worden gegeven, summier zijn — hetgeen een gevolg is van de omstandigheid dat het onderzoek nog niet is afgesloten — meende hij er goed aan te doen u reeds thans in te lichten.

De ondergetekende is voornemens U, naarmate het onderzoek vordert, steeds in kennis te stellen van de resultaten hiervan.

Tot nader order zijn deze munitietransporten gestaakt.

*De Minister van Defensie,*

W. DEN TOOM.